

MØTEPROTOKOLL

Borg bispedømmeråd 2016-2019

Dato: 14.12.2017 kl. 9:30

Sted: Bispegården

Arkivsak: 17/01034

Tilstede: Karin-Elin Berg, Anne Enger, Atle Sommefeldt, Maja Andresen Osberg, Anne Brun Andersen, Erling Birkedal, Runar Godø (ikke til stede under behandling av sak 64/17), Svein Skarholm, Rolf Reikvam

Møtende varamedlemmer: Anne Kari Skardhamar

Forfall: Solveig Julie Mysen, Marianne Skadal, Gunnlaug Brenne (sak 64/17), Trine Britt Nordstrøm, Pål Antonsen

Andre: Per Johan Bjerkeli, stiftsdirektør (alle saker)
Tor Bjørn Osberg, PF stiftsstyre (sak 63/17)
Endre Fyllingsnes, teologisk rådgiver (sak 66/17, 67/17)
Tormod van der Hagen (sak 70/17)
Torgunn Haugerud, møtesekretær (alle saker)
Aleksander Abelsen, Ungdomsrådet (alle saker, bortsett fra 63/17, 64/17)

SAKSLISTE

Side

Godkjenning av innkalling og saksliste

[61/17](#) Godkjenning av innkalling og saksliste 2

Godkjenning av protokoll

[62/17](#) Godkjenning av protokoll fra BDR møtet 23.10.2017 3

Tilsettingssaker

[63/17](#) Tilsetting sokneprest i Øvre Romerike prosti med tjenestested Hurdal sokn
- *Unntatt offentlighet* 4

[64/17](#) Tilsetting rådgiver/seniorrådgiver trosopplæring og undervisning ved Borg bispedømmekontor
- *Unntatt offentlighet* 4

Saker til behandling

65/17	Høring om Kirkerådets sammensetning	5
66/17	Høring - forslag til ny lov om tros- og livssynssamfunn	8
67/17	Forslag resultatmål 2018	22
68/17	Møtedatoer for siste halvår 2018	23
69/17	Borg bispedømmeråds budsjett for 2018 - første gangs behandling	23
70/17	Fordeling av utjevningmidler trosopplæring 2018	24
71/17	Ny prostiinndeling i Borg bispedømme	25
72/17	Godkjenning av vedtekter for Samarbeidsforum for barne- og ungdomsorganisasjoner i Borg bispedømme (SBU)	25
73/17	Godkjenning av mandat og statutter for Borg ungdomsråd og Ungdomstinget i Borg	26

Orienteringssaker

74/17	Orienteringssaker Borg BDR 14.12.2017	26
1	Styrking av ungdomsdemokratiet i Borg bispedømme	26

Referatsaker

75/17	Referatsaker Borg BDR 14.12.2017	27
1	Referat fra kontaktmøte 25. okt. 2017	27
2	Referat fra kontaktmøte 16. nov. 2017	27
3	Referat fra prostemøte 2.november 2017	27
4	Referat fra møte i Bibelselskapskomiteen i Borg 22.11.2017	27

19.12.2017

Godkjenning av innkalling og saksliste

61/17 Godkjenning av innkalling og saksliste

Forslag til vedtak

Innkalling og saksliste godkjennes.

Følgende saker blir behandlet for lukkede dører:

Sak 63/17: Tilsetting av sokneprest i Øvre Romerike prosti, tjenestested Hurdal sokn

Sak 64/17: Tilsetting av rådgiver/seniorrådgiver for trosopplæring og undervisning ved Borg bispedømmekontor

Møtebehandling

Sakene 67/17, 71/17, 72/17, 73/17 og 74/17.1 utsettes til møtet 31.01.2018.

Votering

Enstemmig - 9 stemmer

Vedtak

Innkalling og saksliste godkjennes.

Følgende saker blir behandlet for lukkede dører:

Sak 63/17: Tilsetting av sokneprest i Øvre Romerike prosti, tjenestested Hurdal sokn

Sak 64/17: Tilsetting av rådgiver/seniorrådgiver for trosopplæring og undervisning ved Borg bispedømmekontor

[Lagre]

Godkjenning av protokoll

62/17 Godkjenning av protokoll fra BDR møtet 23.10.2017

Forslag til vedtak

Protokoll fra møtet i Borg BDR 23.10.2017 blir godkjent som fremlagt.

Møtebehandling

Enstemmig - 9 stemmer

Votering

Protokoll fra møtet i Borg BDR 23.10.2017 blir godkjent som fremlagt

Vedtak

[Lagre]

63/17 Tilsetting sokneprest i Øvre Romerike prosti med tjenestested Hurdal sokn

Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 25 første ledd

Møtebehandling

Uttalelse fra Hurdal menighetsråd

1. Hilde Kristine Sando Modalsli
2. Daniel Håkegård

Innstillingsrådets innstilling

1. Hilde Kristine Sando Modalsli
2. Daniel Håkegård

Daniel Håkegård tilsettes under forutsetning av biskopens godkjenning for ordinasjon.

Votering

1. Hilde Kristine Sando Modalsli, enstemmig - 9 stemmer
2. Daniel Håkegård, enstemmig - 9 stemmer

Vedtak

Som sokneprest i Øvre Romerike prosti med tjenestested Hurdal sokn tilsettes

1. Hilde Kristine Sando Modalsli
2. Daniel Håkegård

Daniel Håkegård tilsettes under forutsetning av biskopens godkjenning for ordinasjon.

[Lagre]

64/17 Tilsetting rådgiver/seniorrådgiver trosopplæring og undervisning ved Borg bispedømmekontor

Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 25 første ledd

Møtebehandling

Innstillingsrådets innstilling

1. Eileen Ulseth
2. Kari Synnøve Børve Galgalo
3. Vigmond Gundersen Djupang

Det ble i møtet fremmet forslag om å utsette saken til møtet i januar.

Votering

Alternativt forslag til vedtak om å utsette saken fikk 1 stemme.

1. Eileen Ulseth 6 stemmer, Kari Synnøve Børve Galgalo 2 stemmer
2. Kari Synnøve Børve Galgalo, enstemmig – 8 stemmer
3. Vigmund Gundersen Djupang, enstemmig – 8 stemmer

Vedtak

Som rådgiver/seniorrådgiver for trosopplæring og undervisning ved Borg bispedømmekontor tilsettes

1. Eileen Ulseth
2. Kari Synnøve Børve Galgalo
3. Vigmund Gundersen Djupang

[Lagre]

Saker til behandling

65/17 Høring om Kirkerådets sammensetning

Forslag til vedtak

Borg bispedømmeråd vedtar hørings svar om Kirkerådets sammensetning, med de endringer som framkom i møtet.

Møtebehandling

Det ble i møtet fremmet følgende alternative forslag til vedtak:

Til spørsmål 1 fra Svein Skarholm: «Borg bispedømmeråd mener at Bispemøtets preses er leder for Kirkerådet. Ved denne ordningen vil ledelsesfunksjonen bli samordnet, og det blir mindre behov for å koordinere hvem som skal uttale seg på vegne av Den norske kirke».

Forslaget fikk 1 stemme.

Nytt helhetlig forslag fra Rolf Reikvam: «Kirkerådet skal bestå av 9 medlemmer valgt av Kirkemøtet på fritt grunnlag. Ingen skal velges på grunnlag av å tilhøre grupper eller grupper av kirkelige ansatte. For å være valgbar til Kirkerådet må en være medlem av Kirkemøtet. Kirkemøtet velger leder og nestleder blant de valgte medlemmene av Kirkerådet. Ledende biskop skal ha møterett til Kirkerådets møter. Kirkerådet er betegnelsen for det valgte organet. Det tilhørende sekretariatet skal betegnes Kirkerådets sekretariat».

Forslaget fikk 1 stemme.

Votering

Stemmegivning til de enkelte spørsmål:

Spørsmål 1: Bare leke medlemmer i Kirkemøtet kan velges til leder i Kirkerådet – 5 stemmer, alle medlemmer i Kirkemøtet kan velges til leder i Kirkerådet – 4 stemmer.

Spørsmål 4: Antall prester i Kirkerådet videreføres som fire – 4 stemmer eksklusive ledes dobbeltstemme, antall prester i Kirkerådet reduseres til en – 4 stemmer, 1 var avholdende.

Spørsmål 5: Antall lek kirkelig tilsatt i Kirkerådet videreføres som en – 6 stemmer, antall lek kirkelig tilsatt i Kirkerådet reduseres til ingen – 3 stemmer.

Spørsmål 8: Det velges ikke faste varamedlemmer til medlemmene i Kirkerådet – 6 stemmer, det velges faste varamedlemmer til medlemmene i Kirkerådet – 3 stemmer.

Borg bispedømmeråds hørings svar ble vedtatt mot 1 stemme.

Vedtak

Borg bispedømmeråd vedtar hørings svar om Kirkerådets sammensetning, med de endringer som framkom i møtet.

HØRINGSSVAR BORG BISPEDØMMERÅD

Kirkerådets sammensetning

Borg bispedømmeråd behandlet i sitt møte 14. desember 2017 høringen om Kirkerådets sammensetning. Bispedømmerådet har i epost til Kirkerådets administrasjon av 10. oktober 2017 vært kritiske til den korte svarfristen som ble gitt til høringen. Det vanskeliggjør en forsvarlig politisk behandling av saken. Borg bispedømmeråd ber derfor Kirkerådet om i fremtidige høringer å legge forsvarlige tidsfrister til grunn.

1. Har høringsinstansen synspunkter knyttet til leder av Kirkerådet?

Borg bispedømmeråd støtter at dagens ordning i hovedsak blir videreført, og at Kirkerådets leder velges blant Kirkemøtets delegater. Slik ordningen er i dag er alle valgte medlemmer av Kirkemøtet valgbare til leder av Kirkerådet. Borg bispedømmeråd mener imidlertid at det i en ny ordning bør regelfestes at det er bare de leke medlemmene, forstått som de representanter som er valgt inn på valglistene, som er valgbare som leder av Kirkerådet. Dette vil ivareta tradisjonen i Den norske kirke med leke medlemmer som ledere i kirkestyret, og sikre at balansen mellom den ordinerte tjenesten og leke, valgte rådsmedlemmer blir videreført.

2. Har høringsinstansen synspunkter på spørsmålet om hvert bispedømme bør være representert i Kirkerådet?

Siden Kirkerådet leder kirkens arbeid på nasjonalt nivå, mener Borg bispedømmeråd det er et viktig demokratisk prinsipp at hvert bispedømme er representert i Kirkerådet. En bred representasjon vil også sikre Kirkerådets beslutninger legitimitet i en landsdekkende folkekirke.

3. Har høringsinstansen synspunkter på spørsmålet om Kirkerådets medlemmer må være medlem av Kirkemøtet?

Borg bispedømmeråd mener at det bør velges en lek medlem fra hvert bispedømmeråd til Kirkerådet. Alle som skal velges til Kirkerådet må være valgt inn i Kirkemøtet (unntatt preses). For å hindre at Kirkerådets medlemmer får uheldige dobbeltroller, ber bispedømmerådet om at det blir utredet en ordning der de valgte representantene til Kirkerådet går ut av Kirkemøtet og suppleanter velges til disse plassene. Kirkerådets

medlemmer må i så fall beholde møte-, tale- og forslagsrett i Kirkemøtet/bispedømmerådet, men ikke stemmerett.

4. Har høringsinstansene synspunkter på antall prester i Kirkerådet?

Slik ordningen er i dag velges det inn fire prester i Kirkerådet, i tillegg til representant for biskopene. Borg bispedømmeråd er delt når det gjelder vurderingen av om denne ordningen bør videreføres, eller om prestenes representasjon i Kirkerådet bør reduseres.

Det som taler for at dagens ordning videreføres er at prestene tilfører Kirkerådet viktig teologisk kompetanse og at fire prester kan målbære ulike teologiske posisjoner. Det som taler for at prestenes representasjon reduseres til én representant, er at dette begrenser at en særlig yrkesgruppe blir overrepresentert. Videre er den geistlige linjen allerede tydelig representert gjennom at en av biskopene sitter i Kirkerådet.

En mulig mellomløsning er at man reduserer antall prester til 2-3 representanter.

5. Har høringsinstansene synspunkter på at antallet lek kirkelig tilsatt i Kirkerådet?

Borg bispedømmeråd mener det bør velges én lek kirkelig tilsatt blant Kirkemøtets medlemmer til Kirkerådet.

6. Har høringsinstansene synspunkter på lederne i Mellomkirkelig råds og Samisk kirkeråds deltakelse eller medlemskap i Kirkerådet?

Dagens ordning, der lederne i Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd møter i Kirkerådet med tale- og forslagsrett, bør videreføres inntil videre. Dette er viktig for å sikre samhandlingen mellom de tre sentralkirkelige råd, og gjør at lederne kan bringe inn perspektiver fra sine ansvarsområder.

Det er imidlertid grunn til å vurdere hvordan denne ordningen skal videreføres i en ny kirkeordning, noe som vil avhenge både av hvilke kriterier som fastsettes for sammensetningen i Kirkerådet og hvordan de sentralkirkelige råd bli organisert. En mulighet kan være at lederne for Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd tiltrer Kirkerådet ved aktuelle saker, med talerett.

7. Har høringsinstansene synspunkter på hvordan ungdomsrepresentasjonen i Kirkerådet kan ivaretas?

Borg bispedømmeråd mener at leder av Ufung inntil videre bør møte i Kirkerådet på tilsvarende linje som de valgte lederne for Mellomkirkelig Råd og Samisk Kirkeråd.

8. Har høringsinstansen synspunkter på antall varamedlemmer i Kirkerådet?

Borg bispedømmeråd mener at det ikke bør velges varamedlemmer til representantene i Kirkerådet. Størrelsen på Kirkerådet og den nødvendige forutsigbarheten og dynamikken i Kirkerådets arbeid, taler for at inntreden av varamedlemmer vil virke mot sin hensikt. Hvis medlemmer i Kirkerådet frafaller i løpet av valgperioden, kan nye medlemmer velges ved suppleringsvalg på Kirkemøtet.

9. På bakgrunn av høringsinstansens vurderinger til spørsmålene ovenfor: Hvordan ønsker høringsinstansen oppsummerende at Kirkerådet skal sammensettes?

I dag består Kirkerådet av 15 medlemmer, samt lederne av Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd med tale- og forslagsrett.

Borg bispedømmeråd mener at Kirkerådet bør bestå av 15-17 medlemmer, etter følgende kriterier:

Lederen velges blant de leke medlemmene i Kirkemøtet.

Det velges 14-16 medlemmer fra Kirkemøtet, etter følgende fordeling: 1 lek representant fra hvert bispedømmeråd, fire prester (som kan vurderes redusert til to eller tre), samt en lek kirkelig tilsatt.

Bispemøtet velger en biskop til Kirkerådet.

Inntil videre bør lederne for Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd og Ufung også møte i Kirkerådet med tale- og forslagsrett.

Det er viktig at det legges vekt på å sikre en bredde når det gjelder kompetanse, alder og kjønn.

Navnet på Kirkerådets administrasjon bør endres til «Kirkerådets sekretariat» for å gjøre et klart skille mellom det valgte Kirkerådet og administrasjonen.

[Lagre]

66/17 Høring - forslag til ny lov om tros- og livssynssamfunn

Forslag til vedtak

Borg bispedømmeråd vedtar stiftsdirektørens forslag til høringssvar til ny lov om tros- og livssynssamfunn, med de endringer som fremkom i møtet.

Møtebehandling

Det ble i møtet fremmet følgende alternative forslag til vedtak:

Nytt helhetlig forslag fra Rolf Reikvam til kapittel 3 Om den norske kirke:

«Alle paragrafer utgår unntatt:

§ 12 der dagens system med statlig og kommunal finansiering føres videre og §§ 13 og 15.

Første punktum § 12 endres til: Staten gir tilskudd til kirkens virksomhet nasjonalt, regionalt og lokalt. Staten kan også gi tilskudd til andre kirkelige formål.

Det tas inn en ny paragraf som gir regler for tilsyn, rapportering og sanksjoner, jf Stålsettutvalgets forslag til kapittel 5. Bestemmelsen skal omfatte alle tros- og livssynssamfunn, også Den norske kirke».

Forslaget fikk 1 stemme.

Votering

Stemmegivning til de enkelte spørsmål:

Spørsmål 5: Det settes som krav for registrering av tros- og livssynssamfunn at samfunnet må ha mer enn 100 medlemmer – 5 stemmer, det settes som krav for registrering av tros- og livssynssamfunn at samfunnet må ha mer enn 200 medlemmer – 4 stemmer.

Spørsmål 19: Borg bispedømmeråd støtter at kirkelige valg skal holdes samtidig med offentlige valg – 8 stemmer, Borg bispedømmeråd støtter ikke at forslaget lovfester at kirkelige valg kan holdes samtidig med offentlige valg – 1 stemme.

Spørsmål 25: Borg bispedømmeråd støtter at vigselfretten for tros- og livssynssamfunn skal videreføres – 8 stemmer, Borg bispedømmeråd støtter ikke at vigselfretten for tros- og livssynssamfunn skal videreføres – 1 stemme.

Spørsmål 26: Borg bispedømmeråd støtter at den lokale kirkes ansvar for gravplassdrift- og forvaltning skal videreføres som normalordning – 7 stemmer, Borg bispedømmeråd støtter ikke at den lokale kirkes ansvar for gravplassdrift- og forvaltning skal videreføres som normalordning – 2 stemmer.

Borg bispedømmeråds høringsvar ble vedtatt mot 1 stemme

Vedtak

Borg bispedømmeråd vedtar stiftsdirektørens forslag til høringsvar til ny lov om tros- og livssynssamfunn, med de endringer som fremkom i møtet.

HØRINGSSVAR BORG BISPEDØMMERÅD

Forslag til ny lov om tros- og livssynssamfunn

Lovens formål og medlemskapsspørsmål

1. Dagens tre lover erstattes av én felles lov om tros- og livssynssamfunn, jf. kap. 6, 8, 18, § 1.

Posisjon: Enig – uviktig.

Vurdering: Borg bispedømmeråd støtter at dagens lovverk erstattes av en felles lov om tros- og livssynssamfunn der rettigheter og plikter forbundet med tilskudd fremgår. Samtidig er det rimelig at Den norske kirke blir behandlet ut fra sin særlige stilling, forankret i Grunnloven § 16, med et eget kapittel i ny lov.

2. Lovens formål skal være å understøtte tros- og livssynssamfunnene, jf. kap. 7 og § 1.

Posisjon: Enig – viktig.

Vurdering: Borg bispedømmeråd støtter lovens formål, og mener høringsnotatet argumenterer godt for at statens historiske rolle som tilrettelegger for en aktiv støttende tros- og livssynspolitik skal videreføres (jf NOU 2013:1 Det livssyns åpne samfunn, kapittel 9 Prinsipper for en helhetlig tros- og livssynspolitik). I den nordiske samfunnsmodellen er det tunge tradisjoner for at fellesskapet finansierer det man definerer som felles goder.

3. Loven skal definere tros- og livssynssamfunn som "sammenslutninger for felles utøvelse av en religiøs tro eller et sekulært livssyn", jf. kap. 7 og § 1.

Posisjon: Enig – viktig.

Vurdering: Borg bispedømmeråd støtter departementets definisjon, så lenge lovens formål er avgrenset til å definere vilkår for understøttelse av tros- og livssynssamfunnene. Det er derfor en styrke at definisjonen legger hovedvekt på praksisdimensjonen. Lovteksten må i minst mulig grad legge føringer for tros- og livssynssamfunnenes selvforståelse.

4. Den gjeldende lovregulerte ordningen om barns tilhørighet til tros- og livssynssamfunn oppheves, jf. kap. 18 og §§ 2 og 3.

Posisjon: Uenig – viktig.

Vurdering: Borg bispedømmeråd støtter ikke at gjeldende ordning om barns tilhørighet til tros- og livssynssamfunn oppheves. Bispedømmerådet er prinsipielt kritisk til premisset om at religiøs tilhørighet forutsetter at man er i stand til å ta en viljesbestemt, kognitivt beslutning (i motsetning til lovforslagets formålsbestemmelse i § 1 som legger vekt på religiøs praksis). Etter vår oppfatning innebærer dette en reduksjonistisk tilnærming til religion, som overser viktige elementer som tradisjon, riter, praksiser, verdisystemer og kollektive identiteter. Religion er mer enn en gruppe individer som slutter seg til samme tro og oppfatning om de store eksistensielle spørsmålene (jf KM 11/13).

Videre er bispedømmerådet kritisk til at en oppheving av tilhørende-kategorien i særlig grad vil ramme mindre tros- og livssynssamfunn med høy andel tilhørige under 15 år, med tanke på tilskudd fra det offentlige. Dette vil eksempelvis gjelde de fleste mindre historiske kirkesamfunn (koptere, assyrere, m.m.), samt jødiske og mindre muslimske trossamfunn, der barna regnes som en integrert del av trossamfunnet fra fødselen av. En opphevelse av tilhørende-kategorien vil for denne type trossamfunn på en uheldig måte berøre deres grunnleggende selvforståelse.

Bispedømmerådet vil videre problematisere departementets resonnement om at opphevelse av forrangsbestemmelsen skal bidra til større likebehandling, all den tid opphevelsen vil favorisere tros- og livssynssamfunn med en høy andel medlemmer over 15 år.

Bispedømmerådet er også bekymret for Den norske kirkes mulighet til å invitere udøpte barn av foreldre som er medlemmer i Den norske kirke til trosopplæringstiltak, hvis tilhørende-bestemmelsen bortfaller. Forskning viser en økende tendens til at foreldre og foresattes begrunnelser for ikke å velge dåp for sine barn, ikke nødvendigvis henger sammen med at de ikke ønsker å ha med kirken å gjøre. Vår erfaring viser at mange foreldre og foresatte som ikke velger dåp for sine barn, likevel ønsker at barna skal få invitasjon til kirkens arenaer. Hvis tilhørendekategorien oppheves, frykter bispedømmerådet at markedsføringsloven og personvernloven vil gjøre det vanskelig å sende invitasjoner til denne gruppen.

Også Borg ungdomsråd bemerker at det meste av trosopplæringen i Den norske kirke foregår før fylte 15 år. Ungdomsrådet ser forslaget som lite tjenlig, og er redd dette vil ramme trosopplæringen for aldersgruppen 0-14 år.

Registrering og tilskudd

5. Det settes som krav for registrering av tros- og livssynssamfunn at samfunnet må ha mer enn 500 medlemmer som har fylt 15 år, jf. kap. 7 og § 3.

Posisjon: Uenig – viktig.

Vurdering: Borg bispedømmeråd mener at departementets forslaget om at et tros- og livssynssamfunn må ha minst 500 medlemmer for å ha rett til registrering, er for høyt. Bispedømmerådet støtter heller ikke at antall medlemmer først telles etter fylte 15 år (se til spørsmål 4).

Bispedømmerådet deler departementets vurdering av at tros- og livssynssamfunn som anses som særlig støtteverdige, bør oppfylle et minstekrav til størrelse, livskraft og stabilitet. Bispedømmerådet har forståelse for at et slikt antallskrav vil føre til enklere administrasjon og økt mulighet for oppfølging av det enkelte samfunn. Bispedømmerådet støtter imidlertid Stålsettutvalgets vurderinger når det gjelder antallskravet, og mener at en grense på 100 vil sikre likebehandlingen og ikke på en utilbørlig måte ramme mindre tros- og livssynssamfunn. Det er videre avgjørende at muligheten for at likeartede samfunn kan registrere seg i fellesskap for å oppfylle lovens antallskrav, samt unntaksbestemmelsen i § 3 tredje ledd, opprettholdes.

6. Lovens antallskrav kan oppfylles ved at likeartede samfunn søker om å bli registrert i fellesskap, jf. kap. 7 og § 3.

Posisjon: Enig – viktig.

Vurdering: Borg bispedømme støtter forslaget. Det er avgjørende at bestemmelsen praktiseres slik at det ikke settes krav til sammenslåing og tap av selvstendighet for å kunne motta støtte, men at en rent organisatorisk-administrativ overbygning er tilstrekkelig for å oppfylle antallskravet.

7. Det gis hjemmel i loven for at antallskravet kan fravikes i helt særlige tilfeller, jf. kap. 7 og § 3.

Posisjon: Enig – viktig.

Vurdering: Borg bispedømmeråd støtter intensjonen i forslaget, og vurderer det som en helt nødvendig unntaksbestemmelse til antallskravet.

Bispedømmerådet er imidlertid kritiske til vilkåret om at et trossamfunn skal ha «vært virksom i Norge i mange år» for å oppfylle unntaksbestemmelsen. For det første er bestemmelsen «mange år» et upresist begrep som i for stor grad overlater den skjønnsmessige vurderingen til forvaltningen. Videre vil hva som regnes som «mange år» naturligvis også endres over tid. Det er også lite fremtidsrettet at man ikke tar høyde for at mennesker som tilhører veletablerte religioner utenlands, ikke også kan tenkes å slå seg ned i Norge. Eksempelvis ville de assyriske kristne - regnet som verdens eldste kirkesamfunn – trolig ikke bli omfattet av unntaksbestemmelsen i dens foreslåtte form da de kom til Norge som flyktninger på 1970-tallet.

Videre er Borg bispedømmeråd kritisk til at denne unntaksbestemmelsen bare kan anvendes «når helt særlige forhold tilsier at det bør gis tilskudd». Formuleringen indikerer at terskelen for å bli vurdert i lys av denne bestemmelsen vil være svært høy. Borg bispedømmeråd mener det er viktig at unntaksbestemmelsen er reell.

Borg bispedømmeråd foreslår en modifisering av § 3 tredje ledd: «Dersom muligheten etter annet ledd er uttømt, kan kravet om mer enn 100 medlemmer etter første ledd fravikes når [SLETT: helt] særlige forhold tilsier at det bør gis tilskudd eller vigselmyndighet til et

trossamfunn som tilhører en veletablert religion eller trosretning internasjonalt, og som [SLETT: har vært] [NY: ..er..] virksom i Norge [SLETT: i mange år].

8. Et samfunn må være registrert for å ha krav på tilskudd og for å kunne tildeles vigselfrett, jf. kap. 7 og 19 og §§ 3 og 4 og forslag til endring i ekteskapsloven § 12 første ledd.

Posisjon: Enig – viktig.

Vurdering: Borg bispedømmeråd støtter forslaget om at et tros- eller livssynssamfunn må ha en fastlagt organisasjonsstruktur med klare ansvarsforhold som et grunnvilkår for å kunne bli registrert og dermed ha krav på tilskudd. Formålet med kravet må være å etablere et tydelig ansvarsforhold mellom samfunnene og staten, så lenge man mottar offentlige tilskudd. Det bør imidlertid ikke settes krav til organisasjonsstruktur som bryter med tros- og livssynssamfunnenes selvforståelse.

Borg bispedømmeråd støtter at bare tros- og livssynssamfunn som er registrerte kan tildeles vigselfrett. I og med at ekteskapsinngåelse er en offentligrettslig handling er det av stor betydning at tildeling av vigselfretten skjer til samfunn som staten er i en etablert relasjon til gjennom krav til registrering. Borg bispedømmeråd ser svært positivt på at staten også i fortsettelsen vurderer vigselfordningene som en del av statens aktivt støttende tros- og livssynspolitikk, og dermed anerkjenner tros- og livssynssamfunnenes rolle som verdiformidlere og tradisjonsbærere.

9. Staten skal overta kommunenes finansieringsansvar for tilskudd til tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke, jf. kap. 13 og § 4.

Posisjon: Enig – viktig.

Vurdering: Borg bispedømmeråd støtter forslaget, og mener det vil være en fordel for tros- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke at staten overtar kommunenes finansieringsansvar. I tillegg til at dette vil bety en betydelig administrativ forenkling både for det offentlige og det enkelte tros- og livssynssamfunn, vil det i større grad sikre likebehandling tros- og livssynssamfunnene imellom. Slik dagens ordning fungerer har det den utilsiktede konsekvensen at det er ulik praksis kommunene imellom når det gjelder omfanget på støtten, samt stor grad av uforutsigbarhet på når støtten blir utbetalt det enkelte tros- og livssynssamfunn.

10. Tilskudd til tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke skal beregnes etter antallet medlemmer i samfunnet over 15 år, jf. kap. 14 og § 4.

Posisjon: Uenig – viktig.

Vurdering: Se begrunnelsen under spørsmål 4.

11. Satsen for tilskudd per medlem i tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke skal reguleres årlig i samsvar med endringene i statens tilskudd til Den norske kirke, jf. kap. 14 og § 4.

Posisjon: Enig – viktig.

Vurdering: Borg bispedømme støtter forslaget, og vurderer det som et viktig prinsipp at de andre tros- og livssynssamfunnene likebehandles med Den norske kirke når det gjelder omfanget på offentlig understøttelse. Borg bispedømmeråd legger til grunn at støtten utmåles fra det samlede statlige og eventuelt kommunale tilskuddet til Den norske kirke, bortsett fra unntakene i § 4 fjerde ledd, punkt a, b og c.

12. Tilskudd til investeringer i Den norske kirkes kirkebygg fra før 1900 skal ikke inngå i reguleringsgrunnlaget for tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn, jf. kap. 14 og § 4.

Posisjon: Enig – uviktig.

Vurdering: Borg bispedømmeråd støtter departementets forslag, og deler høringens vurdering av kirkebyggenes status som viktige for hele lokalsamfunnet og ikke bare for medlemmer av Den norske kirke. Kirkebyggene er generelt sett viktige identitetsmarkører, kulturminner og kulturarenaer i de fleste lokalsamfunn, uavhengig av lokalbefolkningens religiøse eller livssynsmessige tilhørighet. Tilskudd til investeringer i Den norske kirkes kirkebygg fra før 1900, er i dette perspektivet ikke å anse som et særlig tilskudd til Den norske kirke som trossamfunn.

I et likebehandlingsperspektiv mener Borg bispedømme at også andre religiøse bygg fra før 1900 som kan vurderes som kulturhistorisk viktige, bør kunne få tilskudd til investeringer - ut over understøttelsen - på lik linje med kirkebygg fra før 1900.

13. Tilskudd til oppgaver Den norske kirke utfører på vegne av det offentlige skal ikke inngå i reguleringsgrunnlaget for tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn, jf. kap. 14 og § 4.

Posisjon: Enig – viktig.

Vurdering: Borg bispedømmeråd støtter forslaget. Av oppgaver Den norske kirker utfører på vegne av det offentlige og som ikke er avgrenset til kirkens medlemmer, er det særlig beredskapsordningen og gravferdsforvaltningen. Kirken har en spesialisert kompetanse på å møte mennesker uavhengig av tros- og livssynsmessig ståsted, historie og livssituasjon og utfører denne oppgaven med stor profesjonalitet og høy kvalitet. Tilskudd som Den norske kirke mottar fra det offentlige for å utføre disse oppgavene vil ikke være å anse som tilskudd til kirkelige formål, men til Den norske kirkes samfunnsoppdrag.

14. Tilskudd til utgifter som følger av Den norske kirkes særlige stilling skal ikke inngå i reguleringsgrunnlaget for tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn, jf. kap. 14 og § 4.

Posisjon: Enig – uviktig.

Vurdering: Borg bispedømmeråd støtter forslaget. Gjennom sin særlige stilling (jf Grunnloven § 16) er Den norske kirke underlagt reguleringer og forpliktelser som ikke gjelder for andre tros- og livssynssamfunn. Den norske kirke har en særlig forpliktelse til å være Norges landsdekkende folkekirke, noe som innebærer kirkelig betjening og tilgjengelighet i alle lokalsamfunn. Dette er en forpliktelse som skiller Den norske kirke fra andre tros- og livssynssamfunn. Et annet eksempel er kirkeforlikets bestemmelse om at Den norske kirke skal være demokratisk, og at staten på denne bakgrunn gir ekstraordinære

bevilgninger til kirken for å gjennomføre kirkevalg. Ingen andre trossamfunn har tilsvarende forpliktelser, og det vil etter Borg bispedømmeråds oppfatning derfor heller ikke komme i strid med prinsippet om likebehandling mellom tros- og livssynssamfunnene.

15. Samfunn skal kunne nektes tilskudd dersom de mottar bidrag fra stater som ikke respekterer retten til tros- og livssynsfrihet, jf. kap. 15 og § 6.

Posisjon: Uenig – viktig.

Vurdering: Borg bispedømmeråd støtter ikke forslaget, og mener at dette vil være en lovbestemmelse som det vil være svært krevende å håndheve og overvåke i praksis. Videre vil bestemmelsen «stater som ikke respekterer retten til tros- eller livssynsfrihet» være vanskelig å innholdsbestemme.

Denne bestemmelsen vil også bare gjelde tros- og livssynssamfunn som søker tilskudd fra det offentlige, og vil på bakgrunn av tros- og livssynsfriheten ikke kunne anvendes på samfunn som ikke er registrerte. Hvis et tros- og livssynssamfunn på bakgrunn av en slik bestemmelse velger å ikke lenger søke tilskudd fra det offentlige og i stedet baserer sin virksomhet utelukkende på utenlandsk finansiering, vil en allerede etablert relasjon mellom staten og trossamfunnet opphøre. Dette vil medføre en betydelig svekkelse av myndighetenes mulighet til å ha en reell dialog med tros- og livssynssamfunnene som eventuelt faller inn under denne bestemmelsen.

Borg bispedømmeråd støtter lovforslagets intensjon om at man skal kunne nekte tilskudd til tros- og livssynssamfunn som bryter loven. Fellesskapets midler bør ikke brukes på aktører som bryter med norsk lov. Man bør imidlertid være forsiktig med å overlate vurderinger av hva som er lovbrudd til skjønnsmessige vurderinger, gjort av forvaltningen. Selv om det i praksis kan vise seg å være for omstendelig, er det et grunnleggende og viktig prinsipp i en rettsstat at denne vurderingen blir gjort av domstolene.

Borg bispedømmeråd foreslår videre å ta inn en positiv begrunnelse om at alle tros- og livssynssamfunn som mottar offentlig understøttelse, har plikt til å sikre likeverdig deltakelse for alle sine medlemmer (jf. Likestillings- og diskrimineringsloven, gjeldende fra 1.januar 2018). I dette perspektivet gis ikke tilskuddet til tros- eller livssynssamfunnet som sådan, men de forvaltes av samfunnene for at de skal legge til rette for alle medlemmers likeverdige utøvelse av sin tro eller livssyn.

Forslag til formulering i lovforslaget § 6 Vilkår for statstilskudd kan være: «Tros- og livssynssamfunnene har plikt til å legge til rette for at det enkelte medlem får en likeverdig mulighet til religionsutøvelse».

16. Det skal overlates til fylkesmannen å treffe vedtak om registrering og tilskudd etter loven og å føre tilsyn med virksomheten, jf. kap. 17 og § 7.

Posisjon: Enig – uviktig.

Vurdering: Borg bispedømmeråd støtter forslaget og vurderer det som et tiltak for å sikre større grad av likebehandling.

17. Fylkesmannens myndighet etter loven skal kunne ivaretas av ett fylkesmannsembete, jf. kap. 17 og § 7.

Posisjon: Enig – uviktig.

Vurdering: Borg bispedømmeråd støtter forslaget og mener det vil være en styrke for understøttelsen av tros- og livssynssamfunnene at det etableres ett kompetansemiljø med større kapasitet på tros- og livssynsområdet. I tillegg til at dette vil være forenklende for det offentlige (utbetaling av tilskudd, gjennomgang av samfunnenes rapporter og regnskap, oppfølging av samfunnene, m.m.), vil det også være forenklende for tros- og livssynssamfunnene å ha én offentlig instans å forholde seg til.

Den norske kirke

18. Særskilte bestemmelser som kun retter seg mot Den norske kirke (kirkelig rammelov) skal gis i et eget kapittel i den nye trossamfunnsloven, jf. kap. 8 og §§ 8 – 16.

Posisjon: Enig – viktig.

Vurdering: Borg bispedømmeråd støtter forslaget. En felles lov om tros- og livssynssamfunn er viktig med tanke på forenkling og likebehandling, samtidig som det innenfor rammene av en felles lov inngår en kirkelig rammelov. Dette er med å understreke Den norske kirkes særlige status som Norges folkekirke.

19. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette nærmere bestemmelser om kirkens organisering, kirkelig inndeling, kirkelige organer og valg til disse, jf. kap. 8 og §§ 10 og 11.

Posisjon: Enig – viktig.

Vurdering: Borg bispedømmeråd støtter forslaget, og begrunnelsen om at Den norske kirke gjennom dette skal sikres større frihet til å fastsette egen organisering m.m. på et mer selvstendig grunnlag. Bispedømmerådet mener det er viktig at Kirkemøtet som kirkens øverste organ i lovs form tildeles organisasjonskompetanse i Den norske kirke.

Borg bispedømmeråd støtter at både Den norske kirke nasjonalt og soknene i lovs form videreføres som selvstendige rettssubjekter (se drøftingen til spørsmål 23). Av dette følger at Kirkemøtet ikke kan gjøre vedtak eller gi instruksjoner som det tilligger organer for soknet å avgjøre (§ 10 annet ledd). utfordringen er at loven ikke ytterligere presiserer hvilke oppgaver soknet har ansvaret for, og man risikerer dermed at denne avgrensningen av Kirkemøtets myndighet overfor soknet ikke får noen reell betydning så lenge det er Kirkemøtet som selv skal definere soknets oppgaver.

Det vil derfor være naturlig at man også i rammeloven for Den norske kirke avklarer det juridiske forholdet og myndighetsfordelingen mellom Den norske kirke som rettssubjekt og soknene som rettssubjekt. Det vil i lys av lovforslaget i §§ 10 og lovfestingen av Kirkemøtets organisasjonskompetanse være naturlig at menighetsrådets myndighet både avgrenses og forpliktes i forhold til Kirkemøtets myndighet, og at dette nedfelles i rammeloven (se drøfting til spørsmål 23).

I lys av Grunnloven § 16 sin innholdsbestemmelse av Den norske kirke som «evangelisk-luthersk», er det en svakhet i det foreliggende lovutkastet at dette utelukkende forankres i prestedtjenesten (jf. lovforslaget § 14). En luthersk forståelse av kirken vil også nødvendigvis omfatte virksomhet som ikke bare er knyttet til den geistlige betjeningen og gudstjenester/kirkelige handlinger, men også til kirkelig undervisning, kirkemusikk, diakoni,

m.v. Det er etter bispedømmerådets oppfatning naturlig at det er Kirkemøtet som legger de overordnede rammene for den kirkelige virksomheten, og at soknene som rettssubjekter er forpliktet på dette.

Borg bispedømmeråd forslår ny § 10 første ledd: «Kirkemøtet fastsetter [NY:rammene for den kirkelige virksomhet, herunder plan for diakoni, kirkemusikk, kultur og undervisning/trosopplæring..] samt kirkens grunnlag, lære og alle liturgier og gudstjenestelige bøker».

Borg bispedømmeråd støtter forslaget om at kirkelige valg holdes samtidig med, og i lokaler i umiddelbar nærhet av, offentlige valg. Dette er en bestemmelse som viderefører kirkeforliktets premisser om at Den norske kirke skal være en demokratisk folkekirke. Videre vil denne bestemmelsen bidra til synliggjøre Den norske kirkes særlige stilling som landsdekkende og nærværende i alle lokalsamfunn.

Borg bispedømmeråd mener at hvis man først skal lovfeste prest, prost og biskop (lovforslaget § 14 første ledd), er det naturlig at også folkevalgte organer lovfestes på samme nivå. I Den norske kirke, slik den innholdsmessig er grunnlovsfestet som «evangelisk-luthersk», er det almene prestedømmet uoppgivelig. I dagens kirkeordning er dette representert og organisert gjennom de folkevalgte råd. Ved at det lovfestes folkevalgte organer på samme nivå som prest, prost og biskop, vil det bidra til å videreføre en struktur som sikrer samvirket mellom den geistlige betjeningen og det almene prestedømmet. Det vil dessuten sikre at Den norske kirke kan bli videreført og forsterket som en demokratisk forankret folkekirke.

20. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette bestemmelser om kirkebygg, jf. kap. 8 og § 13.

Posisjon: Enig– viktig.

Vurdering: Borg bispedømmeråd støtter hovedintensjonen i forslaget, ut fra det grunnleggende premisset om at Kirkemøtet har organisasjonskompetanse i Den norske kirke, men er kritiske til omfanget av lovbestemmelsen.

Bispedømmerådet mener det er naturlig at Kirkemøtet gis et tydeligere ansvar for den overordnede lovgivning på kirkebyggfeltet, f.eks. regler om krav til kirke, kirkens inventar og utstyr, bruk av kirke, betaling for bruk av kirke, m.v.

Bispedømmerådet er imidlertid kritiske til at soknet som eier av kirkebygget (lovforslaget § 13) ikke blir gitt noe selvstendig forvaltningsansvar for bygget. Vi legger til grunn at det er soknet som har ansvar til å forvalte, drifte og vedlikeholde kirkebyggene. Den flere steder tusenårige bindingen mellom lokalsamfunn og kirkebygg, der kirkebyggene spiller en sentral rolle som identitetsmarkører, taler for dette. At soknets forvaltningsansvar videreføres vil også ha betydning for vedlikehold og lokal vilje til å stille opp både økonomisk og på andre måter for det enkelte kirkebygg.

Bispedømmerådet er enig i departementets vurderinger om at det er en svakhet ved dagens ordning at det ikke alle steder er tilstrekkelige lokale fagmiljøer for å ivareta ansvaret for kirkebyggene, og at det er behov for økt kompetanse når det gjelder drift og vedlikehold av kirkebyggene. Vi stiller imidlertid spørsmål ved om dette best ivaretas ved en sentralisering av kirkebyggforvaltningen. Man bør i stedet vurdere å forsterke den lokale kompetansen og

ansvaret for kirkebyggene med en støtteorganisasjon som ivaretar hensynet til fagkompetanse og profesjonell bygnings- og inventarkunnskap.

Borg bispedømmeråd legger til grunn at kulturminnelovens bestemmelser fortsatt er gjeldende for vernede og fredete kirkebygg. Bispedømmerådet er imidlertid kritiske til at vernekategorien «listeførte kirker» etter forslaget ikke lenger har noen rettslig betydning. Det vil kunne medføre at et betydelig antall kirker bygd etter 1650 ikke lenger vil være omfattet av noen særskilt offentlig statlig antikvarisk saksbehandlings- eller godkjenningsordninger for å ivareta de kulturhistoriske verdiene.

21. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette bestemmelser om, og med hvilke unntak og særregler, forvaltningsloven, offentleglova og arkivlova skal gjelde for kirken, jf. kap. 8 og § 16.

Posisjon: Enig – viktig.

Vurdering: Borg bispedømmeråd er enige i prinsippet om at Den norske kirke skal være forpliktet på forvaltningsloven, offentleglova og arkivloven. Den norske kirkes særlige karakter og dens rolle i det norske samfunn og offentlighet medfører et særlig ansvar til forsvarlig saksbehandling, offentlig innsyn i prosesser, m.m.

Det bør etter vår oppfatning imidlertid etableres en ordning som gir Kirkemøtet anledning til å gjøre unntak for urimelige bestemmelser som vurderes som lite hensiktsmessig for kirkens virksomhet.

Borg ungdomsråd mener det er viktig at Den norske kirke er en pådriver for innsyn og transparens, og at det vil være en styrke at man rettsliggjør saksbehandlingen og offentlighetens innsyn i beslutningsprosessene.

22. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette om medlemmer av kirken skal betale medlemskontingent, jf. kap. 10 og § 12.

Posisjon: Uenig – viktig.

Vurdering: Borg bispedømmeråd er uenig i den foreslåtte lovhjemmelen som overlater til Kirkemøtet å fastsette om medlemmer av kirken skal betale medlemskontingent. En medlemskontingent kan risikere å komme i strid med det som er folkekirkens grunnleggende karakter, nemlig at det er dåpen som er medlemskriterium. Bispedømmerådet er kritisk til at kirkemedlemskapet i prinsippet kan bli gjort avhengig av kirkemedlemmenes økonomiske ressurser, og mener at dette kan være med å svekke Den norske kirkes karakter som folkekirke.

Borg ungdomsråd er imot at Den norske kirke skal innføre kontingent for sine medlemmer, men man ønsker ikke et lovforbud mot dette fordi det vil kunne svekke Kirkemøtets beslutningsmyndighet.

23. Bestemmelsene om at soknet og Den norske kirke er selvstendige rettssubjekter skal videreføres, jf. kap. 8 og § 9.

Posisjon: Enig – viktig.

Vurdering: Borg bispedømmeråd støtter forslaget, som i hovedsak er en videreføring av dagens ordning. Det er imidlertid en svakhet ved forslaget at det ikke er nærmere definert hvilke oppgaver som ligger til soknet (se også drøfting til spørsmål 19). Slik lovforslaget nå står, er det bare Kirkemøtets oppgaver som er tydelig definert (§ 10). Så lenge soknet lovfestes som den grunnleggende enhet i Den norske kirke som og som eget rettssubjekt, vil det etter Borg bispedømmeråds oppfatning være naturlig at også soknets oppgaver og hovedansvarsområder tydeliggjøres. Dette vil etter vår oppfatning bidra til å opprettholde soknets og menighetsrådets myndighet og status, samt legge forutsigbare rammer for den kirkeordningen som Kirkemøtet på et senere tidspunkt skal vedta.

I forlengelsen av dette vil det etter Borg bispedømmeråds oppfatning være naturlig at man i rammeloven for Den norske kirke avklarer det juridiske forholdet mellom Den norske kirke som rettssubjekt og soknene som rettssubjekt. Det vil i lys av lovforslaget i §§ 10 om Kirkemøtets organisasjonskompetanse være klargjørende om dette også forankres i lovbestemmelsen om soknet som rettssubjekt. Som tidligere nevnt er det, i lys av Grunnloven § 16 sin bestemmelse av Den norske kirke som «evangelisk-luthersk», begrensende at dette utelukkende forankres i prestetjenesten (jf lovforslaget § 14). En grunnleggende luthersk forståelse av kirken vil også omfatte virksomhet som ikke bare er knyttet til den geistlige betjeningen og gudstjenester/kirkelige handlinger, men også til kirkelig undervisning, kirkemusikk, diakoni, m.v. Det er etter bispedømmerådets oppfatning naturlig at det er Kirkemøtet som legger rammene for kirkens virksomhet, men at soknene som rettssubjekter er forpliktet på dette og har gjennomføringsansvar for den lokale kirkelige virksomhet (se drøfting og forslag til ny § 10 første ledd, i spørsmål 19).

Borg bispedømmeråd mener videre det i rammeloven bør lovfestes en mulighet til å opprette et organ som sikrer samhandlingen mellom lokalkirke og kommune/kommuner, slik det er gjort f.eks. når det gjelder gravferdsforvaltningen (jf forslag til ny § 23 første ledd i Gravferdsloven). En slik lovfesting gir også rettslig grunnlag til å videreføre arbeidsrettslige forpliktelser på vegne av flere juridiske personer. Bispedømmerådet er særlig bekymret for de uavklarte konsekvensene for de ca 6500 personene som er ansatte i dagens fellesråd, som det foreliggende lovforslaget ikke utreder noe nærmere. På hvilket nivå dette organet skal organiseres og hvilken myndighet det skal ha i en ny kirkeordning, bør imidlertid fastsettes av Kirkemøtet.

Borg bispedømmeråd foreslår at § 9 presiserer at menighetsrådet, eller annet organ som opptre på soknets vegne, har ansvar for kirkebygg og den kirkelige virksomhet i soknet, herunder diakoni, kirkemusikk, kultur og undervisning/trosopplæring, og er forpliktet på rammene som Kirkemøtet fastsetter for denne.

24. Mener du at Den norske kirke skal finansieres ved at

a) dagens økonomiske oppgavefordeling mellom staten og kommunene føres videre

Posisjon: Enig – viktig.

Vurdering: Borg bispedømmeråd ser både fordeler og utfordringer med begge de skisserte finansieringsmodellene. Etter bispedømmerådets vurdering må imidlertid kirkens sterke lokale forankring, både historisk og aktuelt, være et særlig tungtveiende hensyn. Erfaringene fra Borg bispedømme viser at dagens finansieringsordning fungerer godt, og kommunene i all hovedsak har oppfylt sine forpliktelser etter dagens Kirkelov.

Den norske kirke har en grunnlovsfestet forpliktelse til å være landsdekkende folkekirke, i betydning nær det folkelige bidrag og deltakelse i lokalsamfunnet. Dette forutsetter lokal tilknytning og lokal identitet. Bispedømmerådet frykter at full statlig finansiering vil kunne føre til en svekkelse av kirkens tilstedeværelse og bidrag i lokalsamfunnet, og vil i ytterste konsekvens kunne gripe inn i kirkens selvforståelse og identitet som folkekirke. En fortsatt delt finansiering vil bidra til at den nære sammenhengen mellom finansieringskilde, lokalsamfunn, soknets ressurser, organer og medlemmer blir videreført.

En videreføring av dagens finansieringsordning vil også styrke Den norske kirkes demokratiske forankring ved at den involverer flere aktører i beslutningsprosesser, og den legger gode rammer for at lokalbefolkningens tillitsvalgte og lokalkirken kan finne sammen om virksomhet som er til felles nytte for å utvikle gode lokalsamfunn. Et annet viktig hensyn er nærhetsprinsippet, som bidrar til at de aktører som er nærmest der virksomheten utfoldes har beslutningsmyndighet og handlingsrom. Et annet tungtveiende moment som taler for fortsatt delt finansiering, er den foreslåtte videreføringen av gravferdsforvaltningen som kirkelig oppgave. Dette forutsetter at den allerede tette samhandlingen mellom kirke og kommune videreføres.

På denne bakgrunn mener Borg bispedømmeråd det er naturlig at kommunens finansieringsansvar ovenfor soknet forsterkes utover det som ligger i lovforslaget, og at kommunens konkrete forpliktelser etter dagens kirkelov § 15 i hovedsak videreføres. Det henvises til vurderingene til spørsmål 19 og 23 om at innholdsbestemmelsen som «evangelisk-luthersk» må forstås bredere enn utelukkende prestedtjenesten og gudstjenester/kirkelige handlinger.

Borg bispedømmeråd forslår på denne bakgrunn følgende endring til § 12 fjerde ledd: «Kommunen gir tilskudd til kirkelig virksomhet i kommunen, herunder tilskudd til bygging, vedlikehold og drift av kirkebygg. Tilskuddet skal sørge for at kirkebyggene holdes i forsvarlig stand og kan benyttes til gudstjenester, kirkelige handlinger [NY: ..og annen virksomhet]. Tilskuddet skal også sørge for at soknene har tilfredsstillende bemanning ved gudstjenester og kirkelige handlinger, [NY: ..herunder diakoni, kirkemusikk, kultur og undervisning..], samt tilstrekkelig administrativ hjelp».

Borg bispedømmeråd vil understreke at selv om prinsippet om likebehandling er viktig, kan Den norske kirke på grunn av sin særlige stilling – både kvalitativt, kvantitativt og gjennom Grunnloven – i denne sammenhengen ikke vurderes som et tros- og livssynsamfunn på lik linje med andre. En fortsatt delt finansiering av Den norske kirke vil heller ikke få reelle økonomiske konsekvenser for understøttelsen av andre tros- og livssynssamfunn. Dette taler også for at dagens dobbelte finansieringsmodell videreføres for Den norske kirke, selv om andre tros- og livssynssamfunn mottar understøttelse direkte fra staten.

eller mener du at

b) staten skal overta det ansvaret kommunene i dag har for finansiering av den lokale kirke, jf. kap. 9 og § 12 (alternativer)?

Posisjon: Uenig – viktig.

Vurdering: Borg bispedømmeråd ser både fordeler og utfordringer med begge de skisserte finansieringsmodellene. Fordelen med en statlig finansiering er åpenbart at dette vil bety en forenkling av den offentlige tilskuddsordningen, samt at det vil gi Kirkemøtet mulighet til å

tenke overordnet og strategisk om hvordan ressursene skal fordeles og hvilke områder som skal prioriteres.

Borg bispedømmeråd mener imidlertid at forslaget om et statlig ansvar for finansieringen av Den norske kirke har klare svakheter. Det er – som allerede påpekt til spørsmål 24 a) – et særlig kritisk punkt at kirken risikerer å få svekket den lokale forankringen.

Bispedømmerådet frykter at dette på sikt kan svekke Den norske kirkes karakter som Norges folkekirke. Videre er det en svakhet at en ren statlig finansiering vil medføre en sentralisering av ressursene og begrense antall beslutningstakere, noe som er en demokratisk utfordring. Det er også et kritisk punkt at en ren statlig finansiering vil medføre at Den norske kirke må bygge opp en ny forvaltningsenhet sentralt, som er svært ressurskrevende når det gjelder både økonomi, kompetanse og personell. Det er urealistisk at dagens Kirkeråd alene kan ivareta denne oppgaven.

Hvis ordningen med full statlig finansiering blir vedtatt, må det tydeliggjøres en bredere forpliktelse til statlig økonomisk understøttelse enn det som fremgår av lovforslaget (jf forslaget til spørsmål 24 a). Det bør lovfestes at tilskuddet fra staten også skal sørge for at kirken har tilfredsstillende bemanning ved gudstjenester og kirkelige handlinger, herunder diakoni, kirkemusikk, kultur og undervisning, samt tilstrekkelig administrativ hjelp.

Vigselsrett, gravplassdrift og andre spørsmål

25. Vigselsrett for tros- og livssynssamfunn skal videreføres, jf. kap. 19 og forslag til endringer i ekteskapsloven §§ 12 og 13.

Posisjon: Enig – viktig.

Vurdering: Borg bispedømmeråd støtter forslaget ser svært positivt på at staten også i fortsettelsen vurderer dagens vigselsordning som en del av statens aktivt støttende tros- og livssynspolitikk, og dermed anerkjenner tros- og livssynssamfunnenes rolle som verdiformidlere og tradisjonsbærere. Det er også positivt at nektingsgrunnene i ekteskapsloven § 13 videreføres.

26. Den lokale kirkes ansvar for gravplassdrift og –forvaltning skal videreføres som normalordning, jf. kap. 22 og forslag til endringer i gravferdsloven § 23.

Posisjon: Enig – viktig.

Vurdering: Borg bispedømmeråd støtter forslaget om at den lokale kirke skal ha ansvaret for gravplassdrift og –forvaltning som normalordning.

Spørsmålet om hvor forvaltningsansvaret for gravplassene skal være plassert har vært vurdert gjennom flere offentlige utredninger siden 1970-tallet. Samtlige av disse utvalgene har konkludert med at det praktiske og juridiske ansvaret for drift og forvaltning av gravplassene burde overføres til kommunen. Hovedbegrunnelsen er at det prinsipielt er uheldig at et trossamfunn har ansvaret for forvaltning av gravplassene, når disse er allmenne.

Imidlertid viser både erfaringer og praksis at den kirkelige gravplassdrift og –forvaltning er svært god og preget av høy kvalitet. Det er samtidig en styrke at gravplassforvaltningen utføres av en religiøs aktør, som også har tett og regelmessig dialog med andre tros- og livssynssamfunn. Erfaringen viser at dette sikrer en likeverdig behandling av alle.

Erfaringen med gravplassforvaltningen slik den fungerer i dag er god. Det er en betydelig kompetanse i dagens ordning som ikke enkelt kan overføres med en ny ordning. En endring av ansvar vil kreve et betydelig arbeid når det gjelder praktiske, juridiske og eiendomsrettslige forhold. Gravplassene ligger på de fleste steder på samme eiendom som kirkene, med felles adkomst, parkering og driftsbygg.

27. Fylkesmannen skal etter søknad fra kommunen kunne treffe vedtak om overføring av gravplassansvaret til kommunen, jf. kap. 22 og forslag til endringer i gravferdsloven § 23.

Posisjon: Uenig – viktig.

Vurdering: Borg bispedømmeråd mener at prinsippene i dagens ordning må videreføres. Etter gjeldende lovverk er det kirken som ansvarlig gravplassforvalter. Det er derfor naturlig at også kirkens synspunkter blir en del av beslutningsgrunnlaget før fylkesmannen eventuelt treffer vedtak om overføring av gravplassansvaret til kommunen.

28. Det ansvaret bispedømmerådet har etter gjeldende gravferdslov, skal overføres til de enkelte fylkesmenn, jf. kap. 22 og forslag til endringer i gravferdsloven §§ 4, 21 og 24.

Posisjon: Enig – uviktig.

Vurdering: I dag er det etablert en nasjonal kompetanse knyttet til Tunsberg bispedømme med landskapsarkitekt og jurist som bispedømmerådene kan innhente uttalelser fra i sin saksbehandling. Ut over dette er det ulik kompetanse i bispedømmerådene til å ivareta oppgaver som rådet er tillagt etter Gravferdsloven §§ 4, 21 og 24.

Borg bispedømmeråd støtter forslaget om at bispedømmerådets oppgaver etter gravferdsloven overføres til de enkelte fylkesmann, for å sikre bredere kompetanse. Prinsipielt sett er det også naturlig at et organ utenfor det kirkelige system fungerer som ankeinstans.

Andre kommentarer

Opplysningsvesenets fond og eierskapsspørsmålet

Borg biskop mener at departementet i den kommende stortingsmeldingen om Opplysningsvesenets fond i større grad må vektlegge fondets historie som kirkelig eiendom. Fondets opprinnelse og 500 år lange kirkelige historie viser at eierskapet ikke bare kan behandles som et juridisk spørsmål, men at det må legges større vekt på politiske vurderinger (jfr KM 2006, bekreftet av KM 2015: «Kirkemøtet betrakter Opplysningsvesenets fond som et kirkelig fond som overføres til Den norske kirke»).

De økonomiske spørsmålene knyttet til fondet må utredes videre, men så langt mener Borg bispedømmeråd det er naturlig at Den norske kirke får eierskap til ressurser som en gang tilhørte kirken. Dette vil kunne gi Den norske kirke en egenkapital som står i et rimelig forhold til den aktiviteten som kirken forventes å ha. Dette vil imidlertid ikke løse statens forpliktelser til økonomiske bidrag til Den norske kirke.

Rett til fri fra arbeid

Borg bispedømmeråd er kritiske til at hjemmelen som gir valgte representanter rett til fri fra arbeid for å ivareta sine verv, forslås opphevet. Det er et viktig hensyn at Den norske kirke som folkekirke sikres bred og mangfoldig representasjon, og at rammeloven legger til rette

for at kirkens demokratiske grunnlag kan forsterkes og videreutvikles. Med bortfall av denne bestemmelsen vil det bli svært krevende å sikre en bred representasjon i kirkens valgte organer. At en slik bestemmelse videreføres kan begrunnes i Den norske kirkes særlige forpliktelse som demokratisk forankret folkekirke, og vil i et slikt perspektiv ikke kunne rammes av likebehandlingsprinsippet. Vi mener bestemmelsen i hovedsak bør videreføres slik den står i dag, og omfatte demokratisk valgte representanter til Kirkemøtet/bispedømmerådene og de sentralkirkelige råd.

Til lovforslaget § 14

I tillegg til at biskoper i Den norske kirke ordinerer medarbeidere til prester, vigsles det også til diakon, kateket og kantor. Disse går inn under en likelydende vigslingsforpliktelse som prestene, og det vil etter Borg bispedømmeråds oppfatning derfor være naturlig at det i rammeloven lovfestes at også disse kan utøve sin tjeneste i samsvar med vigslings forutsetninger og forpliktelser.

Til lovforslaget § 15

Borg bispedømmeråd foreslår at man i andre ledd stryker formuleringen «ved prest». Formuleringen virker begrensende siden også diakoner, ifølge tjenesteordningen, kan gjennomføre gravferd.

[Lagre]

67/17 Forslag resultatmål 2018

Forslag til vedtak

Borg bispedømmeråd vedtar forslag til resultatmål for 2018 med de endringer som framkom i møtet.

Møtebehandling

Votering

Vedtak

Saken utsettes til møtet 31.01.2018.

[Lagre]

68/17 Møtedatoer for siste halvår 2018

Forslag til vedtak

Borg bispedømmeråd vedtar møtedatoer for høsten 2018, med eventuelle endringer som fremkommer i møtet.

Møtebehandling

Foreslåtte møtedatoer vedtas, med mulighet for endringer underveis.

Votering

Enstemmig – 9 stemmer

Vedtak

Borg bispedømmeråd vedtar møtedatoer for høsten 2018, med eventuelle endringer som fremkommer i møtet.

Mandag 3. september kl. 09.30

Tirsdag 30. oktober kl. 09.30

Tirsdag 11. desember kl. 09.30, felles julelunsj med staben ved bispedømmekontoret

[Lagre]

69/17 Borg bispedømmeråds budsjett for 2018 - første gangs behandling

Forslag til vedtak

Borg bispedømmeråd tar saken til orientering. Budsjett for Borg bispedømmeråd 2018 tas opp til behandling i møtet 31.01.2018. Fram til endelig tildelingsbrev for 2018 foreligger legges foreløpig tildelingsbrev, kjent informasjon og før øvrig rammene for 2017 til grunn, for driften av prestetjenesten og administrasjonen.

Møtebehandling

Votering

Enstemmig – 9 stemmer

Vedtak

Borg bispedømmeråd tar saken til orientering.

Budsjett for Borg bispedømmeråd 2018 tas opp til behandling i møtet 31.01.2018. Fram til endelig tildelingsbrev for 2018 foreligger legges foreløpig tildelingsbrev, kjent informasjon og før øvrig rammene for 2017 til grunn, for driften av prestetjenesten og administrasjonen.

[Lagre]

70/17 Fordeling av utjevningssmidler trosopplæring 2018

Forslag til vedtak

Borg bispedømmeråd viderefører ordningen med fagkoordinator innen trosopplæringen ut 2018 og tilbyr kr. 71.000,- til et vertsfellesråd i hvert prosti for å ivareta konkrete oppgaver knyttet til erfaringsdeling og faglig utvikling av trosopplæringen i prostiet. Det arbeides i 2018 med tilpasning til nye prostigrenser og gjøres også en evaluering av ordningen.

Borg bispedømmeråd viderefører gjeldende tildeling av utjevningssmidler ut 2018 til menigheter i fellesrådsområder som fram til 2014 har hatt en økning i antall dømte 0-18 år. Dette er følgende, med tildelingssum for 2017:

Ullensaker	kr. 98.000,-
Eidsvoll	kr. 16.000,-
Sørum	kr. 16.000,-
Rælingen	kr. 8.000,-

I løpet av 2018 utredes en ny fordeling av utjevningssmidler der de minste samarbeidsenhetene i bispedømmet i større grad blir tilgodesett.

Dette under forutsetning av endelig tildelingsbrev fra Kirkerådet.

Møtebehandling

Det ble foretatt en justering av ordlyden i vedtaket.

Votering

Enstemmig – 9 stemmer

Vedtak

Borg bispedømmeråd viderefører ordningen med fagkoordinator innen trosopplæringen ut 2018 og tilbyr kr. 71.000,- til et vertsfellesråd i hvert prosti for å ivareta konkrete oppgaver knyttet til erfaringsdeling og faglig utvikling av trosopplæringen i prostiet. Det arbeides i 2018 med tilpasning til nye prostigrenser og gjøres også en evaluering av ordningen.

Borg bispedømmeråd viderefører gjeldende tildeling av utjevningssmidler ut 2018 til menigheter i fellesrådsområder som fram til 2014 har hatt en økning i antall dømte 0-18 år. Dette er følgende, med tildelingssum for 2017:

Ullensaker	kr. 98.000,-
Eidsvoll	kr. 16.000,-
Sørum	kr. 16.000,-
Rælingen	kr. 8.000,-

I løpet av 2018 utredes en ny fordeling av utjevningssmidler.

Dette under forutsetning av endelig tildelingsbrev fra Kirkerådet.

[Lagre]

71/17 Ny prostiinndeling i Borg bispedømme

Forslag til vedtak

Stiftsdirektøren legger fram følgende forslag til vedtak:

1. Borg BDR legger fram for høringsinstansene forslag til endring av prostiinndeling for Borg bispedømme slik det går fram av saksframstillingen.
2. Borg BDR foreslår lokalisering av prostesetene i de 7 prostier slik det går fram av samme saksframstilling.
3. Borg BDR foreslår at Sarpsborg prosti endrer navn til Søndre Borgesyssel prosti
4. Borg BDR foreslår at endringer i prostiinndeling for Borg bispedømme gjøres gjeldende fra 1.januar 2019
5. Saken sendes ut på høring med høringsfrist 1.mai 2018

Møtebehandling

Votering

Vedtak

Saken utsettes til møtet 31.01.2018.

[Lagre]

72/17 Godkjenning av vedtekter for Samarbeidsforum for barne- og ungdomsorganisasjoner i Borg bispedømme (SBU)

Forslag til vedtak

Borg bispedømmeråd godkjenner statutter for Samarbeidsforum for barne- og ungdomsorganisasjoner i Borg bispedømme (SBU-Borg), med de endringer som fremkom i møtet.

Møtebehandling

Votering

Vedtak

Saken utsettes til møtet 31.01.2018.

[Lagre]

73/17 Godkjenning av mandat og statutter for Borg ungdomsråd og Ungdomstinget i Borg

Forslag til vedtak

Bispedømmerådet godkjenner mandat og statutter for Borg ungdomsråd og Ungdomstinget i Borg.

Møtebehandling

Votering

Vedtak

Saken utsettes til møtet 31.01.2018.

[Lagre]

Orienteringssaker

Saksnr.	Arkivsak	Tittel
74/17	17/01967-9	Orienteringssaker Borg BDR 14.12.2017
1	17/00829-5	Styrking av ungdomsdemokratiet i Borg bispedømme

Saken utsettes til møtet 31.01.2018.

Muntlige orienteringer

Fra biskop:

- Gjennomført visitas i Spydeberg, Hovin og Heli 21.-26.november
- Fagdag for åndelige veiledere 14.november
- Fagdag for arbeidsveiledere 30.november
- Deltok under feiring av Stefanusalliansen sitt 50-årsjubileum 4.november
- Justiskomiteen har bevilget 1 million kroner til styrking av fengselsprestjenesten i Borg bispedømme

Fra bispedømmerådets leder:

- Refererte fra Kirkerådsmøte 7.-8.desember med blant annet følgende saker
- 2.gangsbehandling for ordning for utpeking av biskoper. Flertallet ønsker tilsetning i Kirkerådet
 - Høring – forslag til ny lov for tros- og livssynssamfunn

- Høringssak - Justering av hovedgudstjenesten og alminnelige bestemmelser. Saken sendes på høring i perioden 10. januar – 10. april 2018. Alle menigheter er velkomne til å delta i høringen
- Særskilte pretekster 2017/2020 og 2020/2021 etter Bispemøtets vedtak
- Kirkemøtet 2018 er redusert med en dag og varer fra 11.-16.april 2018.

Referatsaker

Saksnr.	Arkivsak	Tittel
75/17	17/01967-10	Referatsaker Borg BDR 14.12.2017
1	17/00105-21	Referat fra kontaktmøte 25. okt. 2017
2	17/00105-23	Referat fra kontaktmøte 16. nov. 2017
3	17/01977-16	Referat fra prostemøte 2.november 2017
4	17/00842-3	Referat fra møte i Bibelselskapskomiteen i Borg 22.11.2017

Vedtak

De fremlagte sakene ble tatt til etterretning.

Neste møte i Borg bispedømmeråd er berammet til onsdag 31.januar 2018.